

Rigsombudsmanden på Færøerne

Tórshavn, den 30. august 2022

J.nr. 2015-96-lmj

Indberetning nr. 15/2022

Alle partier, på nær Sjálvstýri partiet, stiller op til det kommende Folketingsvalg

De fire store partier, Fólkaflokkurin, Sambandsflokkurin, Javnaðarflokkurin og Tjóðveldi, samt de to mindre partier Miðflokkurin og Framsókn har alle oplyst, at de stiller op til et kommende folketingsvalg. Således er det kun Sjálvstýri, som ikke stiller op. Partiet oplyser, at det kræver for mange ressourcer, og partiet vil hellere have fokus på det kommende lagtingsvalg, der skal afholdes senest den 31. august 2023. Edmund Joensen (Sambandsflokkurin og nuværende medlem af Folketinget) genopstiller ikke, men i stedet har både hans barnebarn Anna Falkenberg og den tidligere lagmand Kaj Leo Holm Johannesen oplyst, at de opstiller. Nuværende MF for Javnaðarflokkurin, Sjúrdur Skaale, genopstiller ligeledes.

Et stort flertal ønsker fortsat Færøerne repræsenteret i Folketinget

Den 27. august 2022 bragte bladet "Víkuskifti" en meningsmåling, som var foretaget af Spyr.fo blandt 500 vælgere. Det fremgår bl.a., at 80 pct. af vælgerne ønsker, at Færøerne fremadrettet skal være repræsenteret i Folketinget, 13 pct. ønsker ikke Færøerne repræsenteret, mens 7 pct. endnu ikke har taget stilling. Af meningsmålingen fremgår det endvidere, at de to nuværende partier Javnaðarflokkurin og Sambandsflokkurin, der begge går ind for rigsfællesskabet, vil bevare deres pladser i Folketinget, såfremt der var valg nu. Meningsmålingen viser endvidere, at Javnaðarflokkurin står til en stor fremgang og opnår tilslutning fra 31,5 pct. af vælgerne, mens Sambandsflokkurin, som står til en tilbagegang, opnår 23,7 pct. Tjóðveldi opnår 19,1 pct., og Fólkaflokkurin opnår 16,5 pct., mod 23,8 pct. ved sidste folketingsvalg. 9 pct. svarer, at de ikke har taget stilling endnu.

Statens tilskud udgjorde 6 pct. af de offentlige indtægter i 2022

Landsstyremanden i finansanliggender, Uni Rasmussen (Fólkaflokkurin) har den 25. august 2022 i et skriftligt svar på et § 52a-spørgsmål (som svarer til et § 20 spørgsmål i FT), stillet af lagtingsmedlem Bjørt Samuelsen (Tjóðveldi), oplyst, at statens tilskud, som siden 2015 har været nominelt uændret på 642 mio. kr., i 2020 udgjorde 6 pct. af de offentlige indtægter. I 2001 udgjorde bloktilskuddet 982 mio. kr. svarende til 17 pct. af landets offentlige indtægter.

Lagtingsmedlem Helgi Abrahamsen (Sambandsflokkurin) skriver i et læserbrev den 27. august 2022 bragt på vp.fo, at han tit hører politikere fra oppositionspartierne prale af, at overskuddet i landskassen under den tidligere koalition var højt, og nogle påstår endvidere, at Færøerne da var økonomisk uafhængigt. Helgi Abrahamsen pointerer, at sådan var det dog langt fra. Det samlede overskud under den tidligere koalition udgjorde i alt 1,4 mia. kr., men det var inkl. statens tilskud på i alt 2,6 mia. kr. Så landskassen ville uden statens tilskud have haft et underskud på 1,2 mia. kr. under den tidligere koalition. Helgi Abrahamsen oplyser, at han er enig i, at man skal prøve at arbejde på at skaffe nye indtægter til Færøerne, og han er ikke imod, at Færøerne på et tidspunkt kommer til at klare sig uden penge udefra – men virkeligheden er nu engang, som den er, slutter han læserbrevet.

Den amerikanske og den japanske ambassadør har besøgt Færøerne

I dagene fra den 22.-26. august 2022 besøgte den amerikanske ambassadør i Danmark Alan Leventhal og hustru Færøerne. Ud over møder med lagmand Bárður á Steig Nielsen, landsstyremand for udenrigsanliggender Jenis av Rana og Tórshavns borgmester Heðin Mortensen, besøgte ambassadøren bl.a. Industriens Hus, Bakkafrost, Ocean Rainforest, Atlantic Airways og Glasir (skole for ungdomsuddannelser), hvor ambassadøren holdt et oplæg for en gruppe af elever, som efterfølgende havde mulighed for at stille spørgsmål. Ambassadøren oplyste, at han bruger besøget til bl.a. at se på mulighederne for at styrke forholdet mellem Færøerne og USA. Samhandlen mellem de to lande er steget

meget de senere år. Færøerne eksporterede således for over 1 mia. kr. til USA i 2021, som er 700 mio. kr. mere end for 10 år siden. Ambassadøren oplyste endvidere, at han har sat sig for at have et tæt forhold til alle parter i rigsfællesskabet.

Også den japanske ambassadør i Danmark, Manabu Miyagawa, har besøgt Færøerne fra den 20.-26. august 2022. Ud over møder med landsstyret, blev der afholdt et stort erhvervstiltag. I 2021 eksporterede Færøerne for 32 mio. kr. til Japan. Et tal der er faldet under corona. I april i år underskrev Færøerne og Japan en samarbejds erklæring (se Indberetning 9/2022), hvis formål er at skabe rammer for fremtidigt samarbejde mellem landene inden for bl.a. handel, forskning, kultur og uddannelse.

Færøske politikere besøgte ubåden USS Georgia

I forbindelse med den amerikanske ambassadørs besøg på Færøerne, anløb ubåden USS Georgia (en ubåd i Ohio-klassen, der er 170 meter lang) Nólsoy fjord, hvor der var arrangeret besøg ombord for bl.a. den amerikanske ambassadør og færøske politikere, så de kunne få et indblik i, hvordan en ubåd virker og ser ud indvendig. Landsstyremand for udenrigsanliggender Jenis av Rana udtalte, da han blev spurgt om baggrunden for amerikanernes besøg: *"Det må du spørge amerikanerne om, det vil jeg ikke udtale mig om. Dette er vores gode venner. Når gode venner inviterer dig hjem, så spørger man ikke, hvorfor man er indbudt"*. Landsstyremanden udtalte endvidere, at den sikkerhedspolitiske situation er forandret, og det er naturligt, at den amerikanske flåde, som er til stede i Nordatlanten, af og til også vil opholde sig i færøsk farvand. I forbindelse med besøget, kom det endvidere frem, at ingen militærfartøjer, herunder ubåde, opholder sig i færøsk farvand, uden Færøerne først er hørt om dette. Det blev endvidere oplyst, at ubåden ikke havde atomvåben ombord. En droneoptagelse af ubåden kan ses her: <https://portal.fo/dagur-63453/video-amerikanski-kavbaturin-i-nolsoyar-firdi.grein>

Eksporten til Ukraine er på samme niveau som inden krigen

Første halvår af 2022 eksporterede Færøerne for ca. 54 mio. kr. til Ukraine, som er samme niveau som inden krigen. Størstedelen af eksporten er makrel og sild. Det er endvidere oplyst, at Færøerne indtil videre har ydet 2,75 mio. kr. i nødhjælp til Ukraine. Ligeledes har Færøerne for første gang taget imod ca. 55 flygningen fra Ukraine.

Befolkningstallet fortsætter med at stige

Befolkningstallet udgør nu over 54.000 personer, og er det seneste år steget med 698 personer svarende til en stigning på 1,3 pct. Det er fortsat de største kommuner, som står for den største befolkningsmæssige stigning. Hagstovan (Færøernes statistik) oplyser endvidere, at flere end normalt er afdøde ved døden i første halvår af 2022.

Mange boliger står tomme i Tórshavn kommune

En opgørelse viser, at 717 boliger i Tórshavn Kommune er ubeboede, heraf 450 parcelhuse. Tórshavns borgmester, Heðin Mortensen har i den forbindelse udtalt, at det ingen steder hører hjemme, at så mange boliger står tomme, når bolig manglen er så stor, som den er i øjeblikket. Borgmesteren tilkendegiver endvidere, at kommunalbestyrelsen igen bør drøfte, om man skal indføre et bopælskrav i kommunen.

Televirksomheden Nema kan ikke udelukke, at selskabet vil benytte Huawei som 5G udbyder

Som omtalt i Indberetning 14/2022 er både Føroya Tele og det private teleselskab Nema i gang med at sætte udstyr op til deres 5G netværk, og begge virksomheder forventer at kunne tilbyde deres kunder 5G fra årsskiftet. Nema oplyser, at det endnu er for tidligt at oplyse, hvem deres leverandør er,

men direktør Gydny Langgaard oplyser, at det ikke kan udelukkes, at selskabet fortsat vil bruge Huawei som udbyder. Direktøren oplyser videre, at Nema har fundet ”en løsning” i forhold til 5G leverandør, og hun forventer at kunne komme med nærmere oplysninger i løbet af kommende uge.

Bakkafrost

Bakkafrost kommer ud af 2. kvartal 2022 med et overskud på 600 mio. kr. Salgsprisen for laks var i 2. kvartal 70 pct. højere end samme periode året før. Bakkafrost oplyser, at selskabet FarCargo, hvor Regin Jacobsen, som er direktør i Bakkafrost, er bestyrelsesformand, har købt et fragtfly af typen Boeing 757-200, som skal flyve laks direkte fra Færøerne til USA. Det indebærer, at der kan serveres laks inden for et døgn efter, at den har svømmet rundt i de færøske fjorde. Efter planen starter rute-flyvningen om to-tre måneder. En tredjedel af Bakkafrost’s samlede eksport går i dag til USA. Det er ikke kun lakseprisen, som er steget i værdi i 2. kvartal. Fiskepriserne er generelt rekordhøje særligt inden for salg af torsk og kuller. Således sælges kuller nu for knap 40 kr. kg., hvor prisen tidligere på året var på ca. 10 kr. kg.

Reuters Events tildeler laksevirksomheden Hiddenfjord en hædersbevisning

Det internationale nyhedsbureau Reuters har tildelt Hiddenfjord en hædersbevisning for virksomhedens tiltag vedr. bæredygtighed. Som begrundelse lægges der særligt vægt på virksomhedens beslutning om at transportere laksen ad søvejen frem for med luftfragt. CO2 udslippet for langvejs flytning af laks fra Hiddenfjord er formindsket med 94 pct., siden virksomheden stoppede med at transportere laksen med luftfragt for snart to år siden.

Atlantic Airways udvider kapaciteten

Turistbranchen forventer, at man atter i år kommer til at sætte rekord i antal turister, som besøger Færøerne. Turisterne kommer fra de øvrige nordiske lande, Nordeuropa, og som noget nyt nu også fra Asien, særlig fra Kina. Det stigende antal turister har betydning for bl.a. det færøske flyselskab Atlantic Airways, som oplyser, at selskabet nu indsætter et fjerde fly. Direktør Johanna á Bergi oplyser, at antallet af rejsende nu næsten er på niveau med antallet i 2019, som var rekordår. Ligeledes oplyser direktøren, at de to nye A-320 Neo fly, som var bestilt før corona til levering i 2023 og 2024, nu forventes leveret i 2027. Fra 2023 bliver det endvidere muligt at flyve direkte fra Færøerne til New York, som bliver den 11. destination, man kan flyve til fra Færøerne.

Den to-stjernede Michelin restaurant KOKS har fået afslag på at bygge nye lokaler

Som omtalt i Indberetning nr. 1/2022 er den berømte 2-stjernede Michelin-restaurant KOKS på Færøerne lukket og flyttet midlertidigt til Ilimanaq i Grønland, mens de venter på, at deres 2½ år gamle ansøgning om at kunne opføre en ny restaurant i det naturskønne område Fossdalsgjógv, bliver færdigbehandlet. Det er nu kommet frem, at Overfredningsnævnet har givet et afslag på det ansøgte. Direktør Johannes Jensen har ikke udtalt sig til medierne. Så det er fortsat uvist, om KOKS igen vil åbne på Færøerne.

Med venlig hilsen

Lene Moyell Johansen